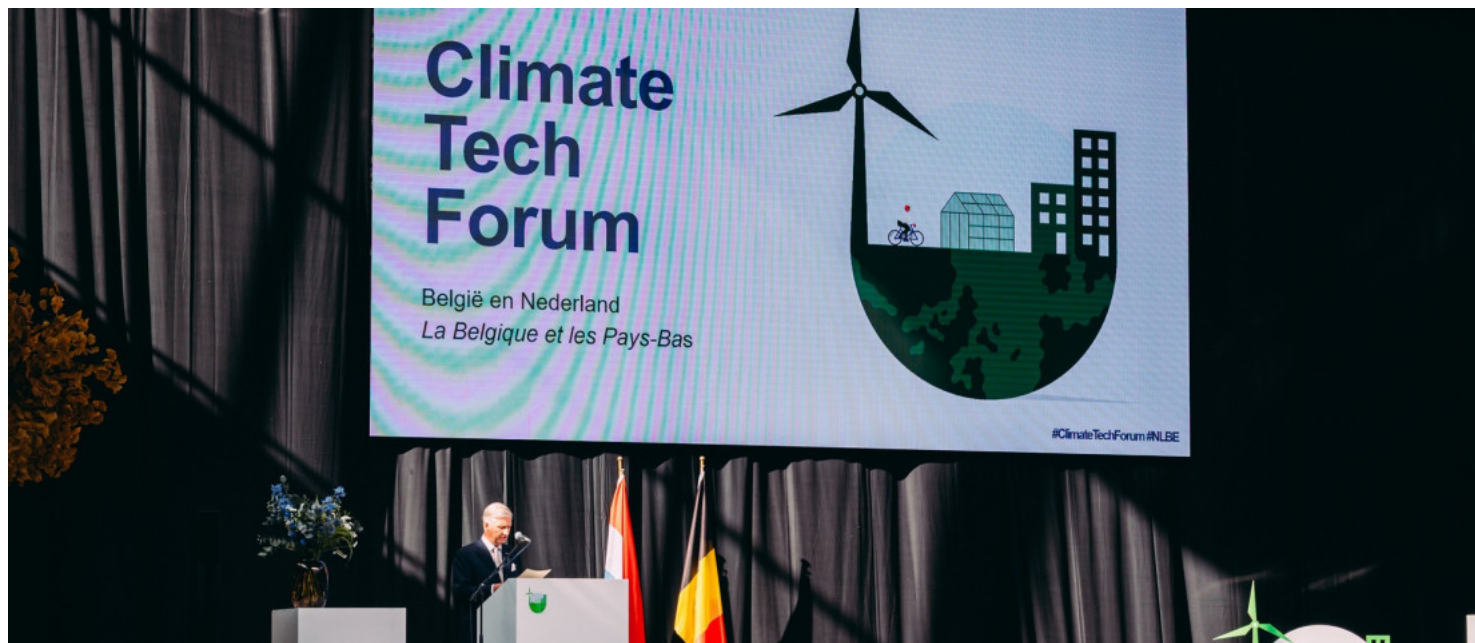

Toekomst voor landbouw één van focusthema's tijdens bezoek Nederlands koningspaar

nieuws

Het bezoek van het Nederlandse koningspaar aan ons land ging ook in de landbouwsector niet onopgemerkt voorbij. Op de tweede dag van het koninklijk bezoek zakten ruim 400 Belgen en Nederlanders af naar de Gare Maritime op de site van Tour & Taxis in Brussel voor het Climate Tech Forum, op uitnodiging van de Nederlandse ambassade in België. Naast groene waterstof, klimaatneutrale bouw, en slimme en duurzame mobiliteit was er in de debatten ook een prominente rol weggelegd voor toekomstgerichte landbouw.

🕒 26 JUNI 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 26 JUNI 2023 20:18

Symbolische locatie

De locatie was niet toevallig gekozen. In het begin van de 20ste eeuw was Gare Maritime één van de grootste industriële goederenstations van Europa. Vandaag zijn de overdekte stationshallen omgevormd tot een complex met winkels, kantoren, een foodmarket en ruimte voor events. Tijdens de renovatie, die in goede banen werd geleid door het vermaarde Nederlandse architectenbureau Neutelings Riedijk, was duurzaamheid een speerpunt. Zo wordt alle energie ter plaatse hernieuwbaar opgewekt met geothermie en zonnepanelen. Planten en bomen zijn prominent aanwezig in de hal en hout voert de boventoon.

Zowel Koning Filip als Koning Willem-Alexander verwezen in hun speech naar de geschiedenis van de locatie. “Ruim 100 jaar geleden bestond dit gebied enkel uit moerasgronden”, vertelde Koning Filip. “De industriële revolutie heeft daar verandering in gebracht. Vandaag staan we voor een nieuwe technologische revolutie, aangedreven door het klimaat.”

Koning Willem-Alexander ging nog verder terug in de tijd. “In 1835 vertrok de eerste trein uit deze stad, in Nederland moesten we vier jaar en vier maanden langer wachten op de eerste trein.” Volgens hem is het vooruitgangsgeloof en de pioniersdrang vandaag nog steeds aanwezig in België en Nederland. “Maar de uitdagingen zijn wellicht groter dan toen”, zo sprak hij de aanwezigen toe.

Beide koningen verwezen naar de essentiële rol die landbouw vervult in onze maatschappij. Waar Koning Filip het over “duurzaam voeden van de mensen” had, sprak Willem-Alexander over “de nood aan verduurzaming” die “buitengewoon urgent” is. “Het is een noodzakelijke voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van de sector”, zei hij nog.

Neutrale wetenschappelijke data

Dat geloof in de technologie was ook aanwezig bij de keynote spreker van de dag, Nederlands astronaut André Kuipers. “Het is pas vanuit de ruimte dat je ziet wat een klein kwetsbaar blauw bolletje de aarde is”, sprak hij. Hij illustreerde die kwetsbaarheid aan de hand van de diverse satellietbeelden die de afgelopen decennia gemaakt zijn. Zowel ontbossing, opwarming van de aarde, zeespiegelstijging als luchtkwaliteit passeerden de revue. “Deze neutrale wetenschappelijke data helpen ons niet alleen om inzicht te krijgen in het probleem, maar ze kunnen ons ook helpen om de zaken aan te pakken”, zei Kuipers.

Door het loskoppelen van de noodzakelijke klimaatinspanningen en ideologische overtuigingen, werd een goede basis gelegd voor de debatten die de rest van de dag plaatsvonden in vier thematische sessies. Voor het thema ‘toekomstgerichte landbouw’ waren er drie subsessies voorzien. De eerste sessie focuste op de kansen voor landbouw en het belang van samenwerking. Vervolgens werd aandacht besteed aan verdienmodellen voor de toekomst en de nood aan maatschappelijke verankering.

Zelfde kaarten, ander spel

Doorheen de drie sessies werd duidelijk dat de superefficiënte landbouw stilaan voorbijgestreefd is. “Decennialang hebben we getracht om de kost per geproduceerde eenheid zo laag mogelijk te houden. In Nederland en België hebben we een heel hoge kostenstructuur. Daarom was het nodig om de vaste kosten te spreiden over zoveel mogelijk product”, zei Wim Vranken van Crelan. “Maar daarbij zijn we op de milieugrenzen gestoten.” Ook volgens Tjil Goens van Ardo is de opbrengstmaximalisatie voorbij. “Door de klimaatverandering is stabiliteit in volumes veel belangrijker geworden.”

Joris Relaes, administrateur-generaal van ILVO, vergeleek het met een kaartspel. “De kaarten die we toebedeeld krijgen, zijn dezelfde, maar we zullen moeten leren er een ander spel mee te spelen dan het spel dat we vandaag gewoon zijn.” Hij pleitte er ook voor om te stoppen met de zoektocht naar zondebokken. “Vragen stellen over wiens schuld het is dat landbouw vandaag in deze situatie zit, helpt ons niet vooruit. De beslissingen die de afgelopen decennia werden genomen, waren beslissingen waarvan men toen dacht dat het de juiste waren. Laat ons het probleem vooral aanpakken”, riep hij op.

“Vlaanderen en Nederland worden geconfronteerd met dezelfde problemen rond verduurzaming. Dat lijkt een bedreiging, maar het kan ook een kans zijn om voorsprong te nemen op de rest van de wereld

Jo Brouns - Vlaams minister van Landbouw (cd&v)

Inkomen halen uit landbouw

Ook bij de jonge boeren klonk eenzelfde geluid. “Jonge landbouwers vinden twee zaken fundamenteel: ze willen graag blijven boeren en ze willen daar een inkomen uit halen, ook op de lange termijn”, sprak Bram Van Hecke, voorzitter van Groene Kring. “Hoe ons bedrijf er in de toekomst uitziet, dat is eigenlijk niet echt zo belangrijk.” Maar vandaag zijn er volgens hem te veel drempels en is er te weinig visie op hoe de toekomst van landbouw er moet uitzien.

Jonge landbouwsters Amber Laan, voorzitter van NAJK, en Anne-Cathérine Dalcq, voorzitter van FJA, riepen vooral op tot samenwerking. Volgens hen zijn de uitdagingen die op de sector afkomen zo groot, dat je het als boer moeilijk alleen rond krijgt. “Landbouw moet een transitie ondergaan, dat weet iedereen. Maar hoe kunnen we geld verdienen aan die transitie en welke kennis hebben we nodig om die transitie te maken?”, stelde Amber Laan de vragen waarop zij als jonge landbouwer het antwoord zoekt.

Bedreigingen omzetten naar kansen

Volgens Joris Relaes wordt het socio-economische verhaal van de hele Farm-to-Forkstrategie onderschat. “Er komt heel veel op jonge boeren af. Men gaat er iets te gemakkelijk vanuit dat de bewuste consument wel zal betalen voor duurzame producten, maar is dat ook zo? Vandaag zijn landbouwers vooral afhankelijk van wereldmarkten.” Toch is hij niet pessimistisch. “De Farm-to-Forkdoelstellingen lijken onmogelijk, maar eigenlijk moeten we zeggen: “we gaan dat gewoon doen”. En als we dan geen 50 procent reductie in gewasbeschermingsmiddelen halen, maar slechts 45 of 39 procent, wat maakt het uit? Het is de richting waarin we gaan die belangrijk is.”

Foto: Nederlands Landbouwråd Carla Boonstra en Vlaams landbouwminister Jo Brouns

Vlaams landbouwminister Jo Brouns (cd&v) formuleerde het anders. “In Vlaanderen en Nederland worden we vandaag geconfronteerd met dezelfde problemen rond verduurzaming. Dat lijkt een bedreiging, maar het kan ook een kans zijn om voorsprong te nemen op de rest van de wereld. Elke euro die vandaag naar landbouw gaat, moet gericht zijn op die verduurzaming.” Al waarschuwde hij er meteen voor dat landbouwers niet kunnen verduurzamen als ze in het rood gaan.

De minister stak ook de hand in eigen boezem. “Als ondernemer moet je uiteraard kunnen omgaan met onzekerheid, maar als overheid is het onze taak om een minimum aan zekerheid te geven. Dat betekent dat je de spelregels niet tijdens het spel kan veranderen. We moeten landbouwers tijd en ruimte

bieden om de nodige investeringen te doen. Als overheid is het onze rol om daarvoor te zorgen”, aldus nog Brouns.

“Vandaag gooien we 30 procent van onze voeding weg. Het is toch ondenkbaar dat we één op drie iPhones gaan weggooien?”

Dick Hordijk - CEO Agrifirm

Nood aan richting

Andries Middag van de Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie (VAVI) en betrokken bij de Federatie van de Nederlandse Levensmiddelen Industrie (NFLI) herinnerde aan de drie R'en die gehanteerd worden in de opvoeding van kinderen (rust, regelmaat en reinheid). Als directeur van een sectorfederatie heeft hij die 3 R'en ook toegepast op zijn werk. “Wij moeten onze leden ruggensteun, ruimte en richting bieden”, zo sprak hij. Hij moest wel erkennen dat vandaag vooral het geven van richting een moeilijke is. “Het is gemakkelijker om te benoemen waar we niet in geloven: producten waar geen vraag naar is en producten die onder een minimumstandaard vallen.”

Rabobank heeft in Nederland vijf transitiepaden aangeduid. “Maar de regie moet in handen blijven van de boer. Voor Rabobank is een goed plan, een plan waar de ondernemer achter staat en waar na een paar jaar een verdienmodel aan verbonden is”, zei Alex Datema, de kersverse directeur Food & Agri van Rabobank die ook melkveehouder is. Wel is hij er zelf van overtuigd dat de toekomst van de landbouw regionaal en circulair zal zijn. “Door middel van de import van kunstmest en veevoeder een grote hoeveelheid stikstof naar Nederland brengen die dan zorgt voor stikstofoverschotten in de natuur, dat is niet langer houdbaar”, zo stelde hij.

Geen subsidie maar vergoeding

Als je als overheid milieu en duurzaamheid belangrijk vindt, dan moet je dat volgens Dick Hordijk van Agrifirm ook durven doorvertalen naar de consument. “Waarom moet voedsel zo goedkoop mogelijk zijn? Het percentage van ons inkomen dat we aan voeding besteden, lag nog nooit zo laag”, stelt hij. Bovendien zorgt dat ook voor een bijzonder neveneffect. “Vandaag gooien we 30 procent van onze voeding weg. Het is toch ondenkbaar dat we één op drie iPhones gaan weggooien? Dat doet toch niemand?”

Uit verschillende hoeken was dan ook te horen dat de maatschappij ook haar verantwoordelijkheid moet nemen. “Een boer kan niet alles aan de consument doorrekenen. In dat opzicht vind ik het verkeerd om het altijd over subsidies te hebben, we zouden dat beter vervangen door ‘vergoeding’. Een subsidie is een vergoeding die een boer krijgt voor een dienst aan de maatschappij”, aldus Wim Vranken van Crelan. Hij kreeg ook steun van WWF. “We gaan voorbij aan de terugverdieneffecten van meer aandacht voor milieu en biodiversiteit. Die gaan veel breder dan enkel landbouw. De samenleving mag daar dus ook iets voor teruggeven. Boeren staan er niet alleen voor”, reageerde WWF-woordvoerder Koen Stuyck vanuit het publiek.

“ Waarom moet je als landbouwer hetzelfde kunnen doen als je ouders? Als de maatschappij verandert, dan moet je daar als landbouwer ook op inspelen

Quentin Declerck - Medeoprichter Eclo

Openheid naar maatschappij

Quentin Declerck, medeoprichter van het Brussels duurzaam champignonteeltbedrijf Eclo, wees erop dat landbouwers ook oog moeten hebben voor wat de maatschappij vraagt. “Er is nood aan een open blik in de landbouwsector. Waarom moet je als jonge landbouwer hetzelfde kunnen doen als je ouders? Als de maatschappij verandert, dan moet je daar als landbouwer ook op inspelen.”

Dat is ook iets wat Pieter de Wolf, projectleider van de Boerderij van de Toekomst van de Nederlandse landbouwuniversiteit WUR, onvoldoende hoorde tijdens de debatten. “Ik hoor hier de oproep voor meer tijd en ruimte van jonge landbouwers en dat ze anderen nodig hebben om boer te kunnen blijven. Maar misschien moeten we de vraag durven omdraaien”, zo zei hij. “Wat is het maatschappelijk relevant verhaal van de landbouw? In mijn ogen slaagt de sector er vandaag onvoldoende in om dit vorm te geven.”

Op dat vlak was ook de getuigenis van Joris Lohman, medeoprichter van Food Hub, tekenend. “In Nederland was de situatie op een bepaald moment zo verzuurd dat er geen gesprekken meer mogelijk waren tussen de landbouwsector en burgers. “Als stedeling die zijn landbouwkennis voornamelijk uit de media haalde, snapte ik heel weinig van de positie van de landbouw. Nu beseft ik dat mijn kennis over landbouw totaal ontoereikend was”, vertelde hij. Maar dat besef is er pas gekomen nadat hij in diepgaand gesprek is gegaan met landbouwers. “Daarom wil ik iedereen uitnodigen om te blijven praten met elkaar en om te stoppen met het zoeken naar zondebokken want op die manier worden de boeren in een conservatieve rol geduwd en wordt elke vorm van gesprek en vooruitgang moeilijk.”

Tevreden Landbouwraad

Na een dag vol boeiende debatten was ook de avond goedgevuld. Nadat bedrijven en organisaties elkaar konden ontmoeten voor één-op-één-gesprekken stond er ook nog een netwerkdiner op het programma. Carla Boonstra, [Landbouwraad in Brussel](#), was bijzonder tevreden na afloop, zowel over de opkomst als over de inhoud van de gesprekken. Haar team was verantwoordelijk voor de organisatie van het hele landbouwgebeuren van het Climate Tech Forum. De dag nadien stond er voor de Nederlandse delegatie nog een bezoek gepland aan Agropolis in Kinrooi.

Bekijk hier alle foto's van het Climate Tech Forum

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra